

Motion till riksdagen 2024/25:1316

av **Katarina Luhr m.fl. (MP)**

Ett mål för konsumtionsbaserade klimatutsläpp

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska besluta om ett mål för konsumtionsbaserade klimatutsläpp, i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska besluta om en strategi för att minska Sveriges konsumtionsbaserade klimatutsläpp för att uppnå det långsiktiga målet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De globala klimatutsläppen behöver minskas snabbt; i dag är vi på väg mot en temperaturökning på 3 grader och inte de 1,5 grader som Parisavtalet siktar på. Om detta blir verklighet kommer vi stå i en ekologisk och humanitär katastrof där bland annat korallreven kommer att slås ut, miljontals människor tvingas på flykt, skördar kommer minska och miljarder av människor drabbas av vattenbrist. Den värld som vi känner idag kommer se helt annorlunda ut. I dag ökar utsläppen i stället för att minska.

Inom Sveriges miljömålsarbete anger generationsmålet den övergripande inriktningen för Sveriges miljöpolitik och pekar på vikten av att nå målen utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sverige, bland annat genom preciseringen ”konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt”.

Detta innebär att det inte räcker med att utsläppen inom Sveriges gränser minskar. Även de utsläpp som vår konsumtion ger upphov till i andra länder behöver minska för att undvika en ökad global temperaturökning. Målet understryker att utsläppsminskningar i Sverige inte får ske på bekostnad av miljö eller hälsa i andra länder, vilket understryker vikten av att följa upp och bekämpa även de utsläpp som orsakas av vår import.

Konsumtionsbaserade utsläpp inkluderar en produkts alla utsläpp som sker i alla led innan den konsumeras, oavsett var dessa utsläpp sker, till skillnad från de territoriella utsläppen där man räknar utsläpp inom en viss geografisk plats.

Enligt Naturvårdsverkets siffror var Sveriges konsumtionsbaserade klimatutsläpp 88 miljoner ton koldioxidekvivalenter år 2021. Av dessa utsläpp uppstod 64 procent utomlands. De totala konsumtionsbaserade utsläppen enligt denna uppskattning innebär i genomsnitt 8 ton per person och år för en svensk, vilket kan jämföras med Parisavtalets uppskattning att utsläppsnivån behöver sänkas till cirka 1 ton per person och år.

Storleken på de konsumtionsbaserade utsläpp som sker i andra länder beror på hur mycket vi importerar, hur utsläppsintensiva varorna eller tjänsterna är och hur stor utsläppsintensiteten i landet är där produktionen sker. Detta innebär att vi med vår konsumtion, med vår import och export, och med krav på det vi köper – allt från kläder och smink till mat, fordonsbränsle och byggmaterial – kan påverka utsläppen i de länder vi handlar med och från, till exempel Indien och Kina, men även utsläpp inom vår egna landsgräns.

Både regeringspartierna och stödpartiet Sverigedemokraterna brukar trycka på vikten av att ha ett globalt perspektiv i klimatarbetet och att utsläppsminskningar behöver ske i andra länder än i Sverige. Arbetet med att minska konsumtionsutsläppen handlar till stor del om detta och mer än 60 procent av dessa utsläpp sker utanför Sveriges gräns.

Den 8 april 2022 lämnade den parlamentariskt tillsatta kommittén Miljömålsberedningen förslag om nya klimatmål för konsumtionsbaserade utsläpp, mål som alla riksdagspartier då ställde sig bakom. Beredningens förslag går ut på att det klimatpolitiska ramverket ska kompletteras med mål om klimatpåverkan från svensk konsumtion och klimatnyttan från export. I förslaget finns även ett paket med förslag på styrmedel och åtgärder för att minska klimatutsläppen från vår konsumtion. Regeringen behöver ta ställning till förslagen innan beslut kan fattas av riksdagen, men förarbetet är redan genomfört. Då den större delen av svenskarnas klimatutsläpp kommer från konsumtion är det av största vikt att ett strukturerat och brett arbete med minskade konsumtionsutsläpp kommer igång snarast. Ska vi klara Parisavtalets mål kan vi inte bortse från den större delen av våra klimatutsläpp, och vi behöver besluta om både mål och strategier för detta, inte minst för de klimatutsläpp som sker utomlands orsakade av vår svenska konsumtion.

Vi anser därför att det är hög tid för regeringen att fatta beslut om ett mål för Sveriges konsumtionsbaserade klimatutsläpp och att anta en strategi för hur vi ska ta oss dit.

Katarina Luhr (MP)

Elin Söderberg (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Emma Berginger (MP)

Jacob Risberg (MP)

Märta Stenevi (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Emma Nohrén (MP)